

Lærervejledning

Projekt: Bydetektiverne

Skoleåret 09/10

Baggrund

Århus Kommune har i perioden 2007-2009 været udvalgt som modelkommune på børnekulturområdet med projektet 'Søge spor – Sætte spor'. Projektet sætter fokus på udvikling af nye modeller til formidling af arkitektur til børn og unge gennem inddragelse af den lokale kulturarv. Modelkommuneforsøget i Århus Kommune er gennemført af Børnekulturhuset i samarbejde med Landsforeningen Børn, Kunst og Billeder, Børnekulturens Netværk og Kulturarvsstyrelsen. Læs om alle de projekter, der har været del af modelkommuneforsøget på www.sporiaarhus.dk.

Bydetektiverne

Bydetektiverne er betegnelsen for de børn, som får til opgave at gå på jagt efter arkitektoniske og historiske spor i deres egen bydel. Projektet er blandt andet inspireret af et lignende projekt i Bergen af samme navn.

Projektet inddrager lokale æstetiske og kulturhistoriske ressourcer i formidlingen af arkitektur.

Projektet gennemføres i fire udvalgte områder i Århus - Brabrand, Øgaderne, Hjortshøj og Trøjborg. Områderne repræsenterer tre forskellige bystrukturer, nemlig forstad, storby og landsby.

Mål

Undervisningen har som overordnede mål:

- At børn gennem kendskab til deres egen bydel og eventuelt andre børns bydele udvikler viden om byens kulturhistoriske og æstetiske ressourcer.
- At børnene får en øget forståelse for og kendskab til arkitektur og arkitekturens begreber.
- At børnene gennem erfaringer og undersøgende aktiviteter sanser og oplever deres omgivelser.
- At børnene gennem en øget forståelse af egne omgivelser og direkte kontakt med andre børns omgivelser får en øget omverdensforståelse og dermed en øget forståelse for andre.
- At byen ses fra barnets perspektiv, og at barnet bliver bevidst om dets egen rolle i debatten om byrummet.

Mål for børnene:

- At børnene bliver bedre til at se og opleve deres omgivelser.
- At børnene bliver bedre til at forholde sig til deres omgivelser, og at de stifter bekendtskab med begreber og ord, som beskriver arkitektur. Dermed kan de lettere give udtryk for meninger og oplevelser vedrørende deres fysiske omgivelser.

- At børnene bliver i stand til at udtrykke sig både sprogligt og formmæssigt vedrørende arkitektoniske/formmæssige spørgsmål.

Tværfaglige muligheder

Bydetektiverne indeholder såvel teoretisk som praktisk baserede opgaver. Børnene skal formulere sig mundtligt og skriftligt, foretage registreringer, omsætte oplevelse og tanker til form og bygge modeller.

Disse forskelligartede discipliner lægger op til tværfaglige muligheder med inddragelse af forskellige fagligheder og intelligenser. Projektet indeholder en registrerende og kommunikativ side, en kreativ og producerende side og en geografisk side, der handler om både omverdensforståelse og konkret kortlære.

Projektet kan indgå som del af tværfaglige emneuger.

Projektforløb

Med udgangspunkt i de erfaringer, der blev gjort under pilotprojektet for to år siden, tilbyder Børnekulturhuset i skoleåret 09/10 to variationer af projektet. Disse indeholder følgende:

Model 1: Vandring + workshop

- Vandring i eget område – at være bydetektiv
- Workshop på skolen
- Udstilling på skolen

Model 2: Vandring + genvandring

- Vandring i eget område – at være bydetektiv
- Forberedelse af genvandring på skolen
- Genvandring - at være guide for andre børn og eventuelt at blive guidet af andre børn

Vandring i eget område

– at være bydetektiv

Beskrivelse

Den første vandring varer 2½ time og foregår i klassens egen bydel, hvor skolen ligger. Før børnene starter på vandringerne, får de at vide, at de skal ud og være bydetektiver og søge efter spor i deres område. En bydetektiv søger efter spor og dokumenterer sporene: spor af arkitektur, af byrum, af døre og vinduer, af dramatiske hændelser f.eks. brande og eksplosioner, af sjove mønstre, af flotte beplantninger.

Vandringen leder børnene igennem forskellige typer af rum: Bolig, kirke, gaderum, oase og butik/erhverv. Disse rum er valgt, fordi rummene i forvejen er kendte af børnene. Desuden vil rummene udgøre en referenceramme, når børnene senere skal ud og opleve et nyt område.

Vandringerne er en vekselvirkning mellem historiefortælling og registrering.

Fortællinger om områdets tidligere beboere, bygninger og byrum skal skærpe børnenes bevidsthed om deres omgivelser og give dem en viden om omgivelsernes historie.

Børnenes registreringer af, hvad de oplever - ser, hører, mærker - skal hjælpe dem til at fastholde deres oplevelser. Til registreringen får børnene udleveret digitale kameraer og forskellige andre materialer, f.eks. en pose til indsamling af ting eller farvekridt og papir til at lave gnedetryk med.

Opgaver undervejs

Undervejs skal børnene lytte til historier, sanse og udveksle med hinanden og de voksne på turen. Være opmærksomme på de forskellige typer af byrum, vi møder og oplever undervejs. Registrere med digitale kameraer mm. Og spise medbragte madpakker.

Praktiske råd

To og to:

På vandringen går børnene sammen to og to, så de har nogen at snakke og udveksle ideer med. Børnene skal ligeledes arbejde i disse grupper under den senere workshop og genvandring. Børnene er på forhånd ind delt i par, når klassen møder op på vandringen.

Påklædning efter vejret:

Det er vigtigt – og vi taler af erfaring! – at børnene klæder sig på efter vejret. Regntøj frem for paraplyer, da paraplyer hindrer udsigt og giver børnene endnu mere at holde styr på undervejs.

En god madpakke:

Man bliver sulten af at vandre rundt i byen i over to timer i al slags vejr, så børnene skal have en god madpakke med hjemmefra. Der er ikke mulighed for at købe noget undervejs på vandringen.

Ingen tændte mobiltelefoner og ingen musik i ørerne:
- hverken ude eller inde!

Model 1

Workshop på skolen

Beskrivelse

Workshoppen finder sted ude på skolen og varer 2 + 2 timer, allerhelst slået sammen til et koncentreret forløb på 4 timer.

Workshoppen vil fokusere på børnenes oplevelser og registreringer. Arbejdet vil dreje sig om at omsætte disse oplevelser og registreringer til arkitekturmodeller.

Børnene skal indledningsvist udvælge et sted fra vandringen, som de vil arbejde med. Opgaven bliver at bygge en tilføjelse til det eksisterende sted, noget der mangler, noget der kunne passe godt eller fungere godt på stedet. Der lægges vægt på, at børnene overvejer og argumenterer for deres valg af sted og bygning, inden de går i gang med at bygge.

Materialer

Materialevalget er utraditionelt og er med til at inspirere eleverne til at tænke i konstruktioner, mønstre og strukturer frem for i huse i traditionel forstand.

Som afslutning på workshoppen skal børnene præsentere deres modeller, overvejelser og valg for resten af klassen. Der bliver også en kort snak om den afsluttende udstilling, f.eks. om muligheden for at holde en fernisering.

Model 2

Genvandring

Beskrivelse

Forberedelse af genvandring

Med udgangspunkt i børnenes oplevelser i deres eget område skal de forberede en vandretur i området for børn fra en anden klasse og et andet område.

Som indledning er der en snak i klassen om vandringen og oplevelser/højdepunkter undervejs. Desuden en snak om at vælge til og fra, om hvorfor man vælger at vise/fortælle om et bestemt sted frem for et andet. Og endelig en snak om det at være vært for andre. Hvordan behandler vi vores gæster, når vi har besøg, og hvordan opfører vi os, når vi er på besøg?

Klassen deles herefter op i to grupper. Hver gruppe består af et antal makkerpar, som har arbejdet sammen på vandringen. Hvert makkerpar udvælger et sted/en bygning/et rum i lokalområdet, som de gerne vil vise frem og fortælle om, og redegør for deres begrundelse for valget. Stedet må gerne være et sted, som vi har talt om på vandringen, men kan også være et sted, som børnene kender fra andre sammenhænge. Stederne bliver plottet ind på et kort, og der bliver lagt en rute pr. gruppe, det vil sige to ruter i alt.

Forberedelse af genvandring

I den følgende uge får klassen besøg af en anden klasse, som enten er fra skolen eller fra et af de andre områder. Begge klasser deles i to, så en halv klasse guider en anden halv klasse. Børnene (i makkerpar) skiftes undervejs til at fortælle om og vise deres udvalgte steder frem. Der er mindst to voksne med på hver vandring. De guidede ture varer ca. 1 ½ time og kan evt. slutte af i klas-selokalet, hvor børnene er værter for den anden klasse.

Udstilling på skolen

Beskrivelse

Som en afrunding på projektet mødes alle børn, lærere, forældre og andre involverede og interesserede til en udstilling, der iscenesætter børnenes modeller, fotografier mm. fra projektet. Udstillingen viser processen og bliver et mødested i sig selv.

Ideen er desuden, at den enkelte klasse arbejder videre med projektet ved at inddrage klassens forældre. Børnene kan agere børneguides for forældregruppen på en tur i lokalområdet, hvor forældrene undervejs skal registrere området. Turen i området vil give børnene mulighed for at dele området med forældrene på en ny måde. Turen kunne også afføde endnu en udstilling med forældrenes registreringer.

Forudsætninger for at deltage i projektet

For at klassen skal få det optimale udbytte, er det en forudsætning, at børnene fra skolens side er informerede om projektets dele:

Vandring, workshop, udstilling eller vandring, forberedelse af genvandring, genvandring, Desuden skal forældre og elever informeres om turens praktiske islæt, det vil sige om praktisk og årstidsbestemt udetøj, mad og drikke til turen, tidspunkter og så videre.

Forberedelse

Det er en god ide at forberede børnene på et eller flere af projektets temaer, f.eks. lokalhistorie, arkitektur, kortlære, oplevelser med forskellige sanser, opmærksomhed på skolevejen osv., men det er ikke en forudsætning for at deltage.

Evaluerer af projektet

Der er udarbejdet en rapport over pilotprojektet Bydetektiverne, som kan hentes på www.sporiaarhus.dk eller rekvireres hos Børnekulturhuset.

Arrangører og medarbejdere

- Anne Line Svelle, Børnekulturhuset, projektansvarlig
- Sidsel Effersøe, arkitekt
- Pernille Helberg Stentoft, formidler

Børnekulturhuset
Frederiks Allé 20A, 8000 Århus C
Tlf. 89 40 48 77 / als@aarhus.dk

børnekulturhuset

www.boerneakulturaarhus.dk
www.sporiaarhus.dk

8530 Hjortshøj